

Гончарова М.Л. к.е.н., доц.

Хворост Г.В. магістрант

Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України», м. Суми.

АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ ЯК СКЛАДОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Ринкова трансформація економіки України, перехід до нових форм державної влади і управління, глибокі соціальні перетворення викликали до життя різноманіття ризиків і загроз і разом з тим актуалізували проблеми антикризового управління економічною безпекою підприємств і всього народного господарства країни.

Безпека належить до базових характеристик функціонування і розвитку будь-якої системи. Відповідно потреба в безпеці є основною для господарюючих суб'єктів, що діють на різних рівнях організації суспільно-господарського життя. Якщо дана потреба не реалізується, то мають місце звуження ресурсної бази, зниження ефективності та поглиблення соціально-економічних протиріч між суб'єктами-учасниками економічних відносин.

Одночасно існує необхідність збереження ефективного функціонування підприємств, що мають соціально-економічну перспективу, цьому сприятиме антикризове управління, спрямоване на мінімізацію або усунення ризиків і загроз за допомогою застосування всіх можливостей сучасного менеджменту.

Економічна безпека підприємства – це такий стан корпоративних ресурсів (капіталу, персоналу, інформації і технології, техніки та устаткування, прав) і підприємницьких можливостей, при якому гарантується найбільш ефективне їх використання для стабільного функціонування та динамічного науково-технічного і соціального розвитку, запобігання внутрішніх і зовнішніх негативних впливів (загроз).

Необхідність постійного дотримання економічної безпеки зумовлюється об'єктивною потребою кожного суб'єкта господарювання у забезпеченні стабільного функціонування і досягненні цілей діяльності.

Рівень економічної безпеки підприємства залежить від того, наскільки ефективно його керівництво і спеціалісти (менеджери) здатні уникати можливих загроз і ліквідувати шкідливі наслідки окремих негативних складових зовнішнього і внутрішнього середовища.

Джерелами негативних впливів на економічну безпеку підприємства можуть бути:

- свідомі чи несвідомі дії окремих посадових осіб і суб'єктів господарювання (органів державної влади, міжнародних організацій, конкурентів);
- збіг об'єктивних обставин (стан фінансової кон'юнктури на ринках даного підприємства, наукові відкриття та технологічні розробки, форс-мажорні обставини і т. п.)

Економічна безпека полягає в забезпеченні підприємству його тривалого і максимально ефективного функціонування сьогодні і високого потенціалу розвитку в майбутньому, а саме: забезпечення високої фінансової ефективності, стійкості та незалежності підприємства; забезпечення технологічної незалежності та досягнення високої конкурентоспроможності його технічного потенціалу; висока ефективність менеджменту, оптимальність і ефективність його організаційної структури; високий рівень кваліфікації персоналу та його інтелектуального потенціалу, ефективність корпоративних НДДКР; мінімізація руйнівного впливу результатів виробничої діяльності на стан навколишнього середовища; якісна правова захищеність усіх аспектів діяльності підприємства; забезпечення захисту інформаційного поля, комерційної таємниці і досягнення необхідного рівня інформаційного забезпечення роботи всіх підрозділів; забезпечення безпеки персоналу підприємства, його капіталу та майна, комерційних інтересів.

На сьогодні антикризове управління – це новий менеджмент, який спрямований на передбаченні кризових ситуацій та відведенні наслідків у виробництві. Система антикризового управління переважно заснована на класичній теорії менеджменту та існує паралельно з нею.

Методи антикризового управління тісно пов'язані із теорією та досвідом стратегічного управління підприємством, операційним, інвестиційним та інноваційним менеджментом, маркетингом, теорією мотивації.

У процесі антикризового управління вирішуються наступні проблеми: розпізнання передкризових ситуацій, від чого залежить можливе запобігання кризи; проблеми пов'язані з основними сферами життєдіяльності підприємства і включають комплекс проблем фінансово-економічного характеру; проблеми прогнозування криз і варіантів поведінки підприємства, розробки управлінських рішень; проблеми пов'язані з конфліктами і селекцією персоналу, проблеми банкрутства і санації підприємств.

Отже, антикризове управління підприємством має бути спрямоване на недопущення прояву найменших ознак ризику і може бути забезпечене в належному обсязі тільки в разі, якщо будуть визначені найважливіші стратегічні напрямки забезпечення безпеки бізнесу і побудована чітка логічна схема своєчасного виявлення і ліквідації можливих небезпек і загроз, а також зменшення наслідків ризику. Тому, для створення надійної системи безпеки підприємства необхідно провести комплекс підготовчих заходів. Від проведених заходів багато в чому залежать рішення, які будуть прийняті в цьому напрямку. Для цього необхідно сформулювати матеріальні та трудові ресурси, що зрештою представляється як ефективність забезпечення безпеки бізнесу. Приймаючи це рішення необхідно розробити концепцію, яка бути складовою системи забезпечення безпеки підприємства. При цьому основна роль у забезпеченні економічної безпеки підприємства належить його персоналу, кадровому потенціалу як основного ресурсу підприємства. Тільки він може приносити прибуток, але водночас персонал є джерелом всіх

внутрішніх загроз економічній безпеці, і, в кінцевому рахунку, запорука успіху будь-яких управлінських інновацій.

Гончарова, М.Л. Антикризове управління як складова забезпечення економічної безпеки вітчизняних підприємств [Текст] / М.Л. Гончарова, Г.В. Хворост // Materiały X międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji «Wykształcenie i nauka bez granic - 2014» (7-15 grudnia 2014 roku) : Vol. 6. - Ekonomiczne nauki . - С. 67-69.